

Pension Harderwijk

Lesbrief
leerkrachten
groep 7 & 8

Kamer
4

t mi
rief
r wa
hij schre
hij heen

Het zou
voor 6
zijn, ma
duurt
bijna 2

Inhoudsopgave

Titel	Pagina
Inleiding	3
Instructie les	4
Bezoek aan het museum	6
Verdiepende opdracht	
Extra informatie & Contact	10
Stencils	11

Stadsmuseum Harderwijk ©2023

I.s.m. Cultuurkust

Illustraties & vormgeving: Kim den Dulk, Gemaakt door Kim
Teksten en opdrachten: Kim den Dulk, Sophie van Steenderen

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden
gekopieerd of verspreid.

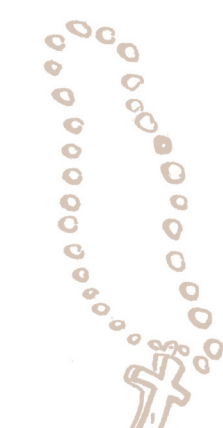
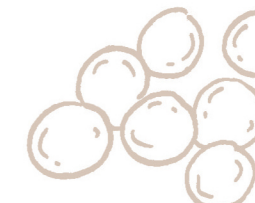

Inleiding

'Welkom in Harderwijk,' zo begroet de Madam van het pension jou en jouw leerlingen. De Madam is de baas van Pension Harderwijk, de vaste tentoonstelling van Stadsmuseum Harderwijk. Aan de hand van verschillende personages die allemaal iets te maken hebben met de geschiedenis van Harderwijk wordt het verhaal interactief en op een speelse manier verteld.

De leerlingen zijn ook te gast in Pension Harderwijk. Zij krijgen als opdracht mee om zich te verdiepen in één van de personages. Hun vondsten en bevindingen worden in de verdiepende les omgezet naar een dagboekfragment.

Handig om te regelen vooraf aan het bezoek

Voor het bezoek aan het museum zijn er **naast de leerkracht nog 2 extra begeleiders** nodig, bijvoorbeeld stagiaires of ouders/verzorgers van leerlingen. Dit omdat we de klas in het museum opsplitsen in 3 groepen.

Voor eventuele rij-ouders hebben wij in het museumcafé plek om te werken. Laptops en tablets zijn welkom: we hebben stopcontacten en er kan gebruik gemaakt worden van ons wifi netwerk. En voor de harde werkers die hun dorst willen lessen staat er een kan met water klaar.

Zijn de opdrachten verplicht?

Het is goed om de instructie les voor het bezoek aan het museum door te nemen met de leerlingen. Hierin wordt namelijk informatie over het museum gegeven, worden de regels die in het museum gelden uitgelegd en wordt een start gemaakt met de verdiepende opdracht na het bezoek.

De verdiepende les is optioneel. De leerkrachten van nu zijn vaak druk en we begrijpen dat het niet altijd uitkomt. Daarom hebben we deze lesbrieven zo makkelijk mogelijk gemaakt, zodat u weinig voorbereidingen voor de les heeft.

Instructie les

Tijd: 45 minuten tot 1 uur

Jullie gaan binnenkort een bezoek brengen aan het Stedsmuseum in Harderwijk. Jullie blijven in het gedeelte dat is omgebouwd tot een pension en waar de geschiedenis over Harderwijk wordt verteld. De geschiedenis wordt verteld vanuit het perspectief van de pensiongasten die verblijven in het pension. De pensiongasten komen uit verschillende perioden uit de geschiedenis van Harderwijk. De leerlingen maken in deze les alvast kennis met het museum en gaan zich voorbereiden op de verdiepende les na het bezoek aan het museum.

Benodigdheden

- Stencil 'Dagboek bladzijde' voor elke leerling 1
- Stencil 'Geheugensteuntjes' 3x uitprinten en uitknippen
- Ingevulde stencils 'Razende Reporter'
- Pennen
- Kleurpotloden of stiften
- PowerPoint 'Een dag uit het leven van...'

Lesplanning

Tijd	Actie	Vertellen/Doen
0 - 10 minuten	Slide 'Stedsmuseum Harderwijk'	We gaan een bezoek brengen aan het Stedsmuseum in Harderwijk. - Waar zou dit museum over gaan? <i>Over de geschiedenis van Harderwijk + wisselende tentoonstellingen over kunst, cultuur en geschiedenis.</i> - Welke soorten musea kennen jullie? <i>Kunst, geschiedenis, wetenschap, een bepaald thema, etc.</i> <i>Eventueel kijken op de website www.museum.nl deze hebben een overzicht van verschillende thema's.</i>
5 - 10 minuten	Slide 'Pension Harderwijk'	- Wat is een pension? <i>Een soort herberg/hotel.</i> - Welke gasten zouden we tegen kunnen komen? <i>Laat de leerlingen dit zelf bedenken.</i> - Hoe zou het museum aan de verhalen van deze gasten gekomen zijn? <i>Door middel van geschreven verhalen, voorwerpen en door onderzoek te doen naar hoe mensen leefden.</i> <i>Vervolg volgende bladzijde --></i>

Vervolg vorige pagina

- Hebben deze gasten echt bestaan?
Sommige van de gasten wel. Andere gasten zijn gebaseerd op verschillende personen of verhalen.

10 - 15 minuten	Slide 'Regels in het museum'	Neem de regels door in het museum.
15 - 25 minuten	Slide 'Razende Reporters'	Over één van de pensiongasten gaan jullie in de volgende les op school een verhaal schrijven. Jullie gaan schrijven over iets wat hij/zij heeft meegemaakt op een dag. Eerst gaan jullie vragen bedenken, waarop je de antwoorden in het museum hoopt te vinden. Bedenk met degene naast je of in je groepje 10 vragen die jullie zouden kunnen helpen om een verhaal over een gast te schrijven. Vergelijk de vragen klassikaal.
25 - 30 minuten	Samen	In groepjes vragen bedenken.
30 - 35 minuten	Klassikaal	Behandel met elkaar de vragen. Misschien heeft iemand wel een vraag bedacht die een ander ook kan gebruiken?
40 - 45 minuten	Slide 'Pensiongasten' Zelfstandig werken	Deel het stencil 'Razende Reporter' uit. Laat de leerling 3 pensiongasten uitkiezen waar hij/zij graag meer over wil weten. Deze schrijven ze op bij 'Pensiongast'. Laat ze 5 vragen per pensiongast opschrijven waarvan je de antwoorden hoopt te vinden in het museum.
45 - 50 minuten	Slide 'Tips'	Tips voor het museumbezoek.

De 11 pensiongasten waar de leerlingen uit kunnen kiezen.

Bezoek aan het museum

Tijd in het museum: 1,5 uur Meenemen: Stencil 'Razende Reporter'

Bij een bezoek aan het museum moet er het één en ander geregeld worden. En misschien bent u wel nieuwsgierig hoe het bezoek verloopt. Hieronder een aantal punten waarmee rekening gehouden moet worden.

DENK ERAAN: Neem de stencils 'Razende Reporter' mee naar het museum.

Informatie voor de auto ouders

Een uitje betekent vaak vervoer per auto. Wij kunnen ons voorstellen dat er meer ouders meekomen dan er in eerste instantie nodig zijn om de groepjes in het museum te begeleiden. Om de overige ouders tegemoet te komen kunnen deze eventueel bij ons in het museumcafé aan de grote tafel aan de slag. Laptops en tablets zijn welkom.

Omdat het bezoek vooral plaats vindt buiten openingstijden van het museum is er niemand aanwezig om de ouders te bedienen. Daarom zullen er een kan water en glazen klaar staan om de dorst te lessen tijdens het harde werken.

Parkeren

De dichtstbijzijnde parkeerplaats is het P17 Kloosterplein, maar deze is vaak vol. Wij raden aan om de auto te parkeren bij de Houtwalgarage of parkeerplaats P19 Westeinde.

Trek ongeveer een **extra 10 minuten** uit om van de parkeerplaats naar het museum te lopen.

Houtwalgarage

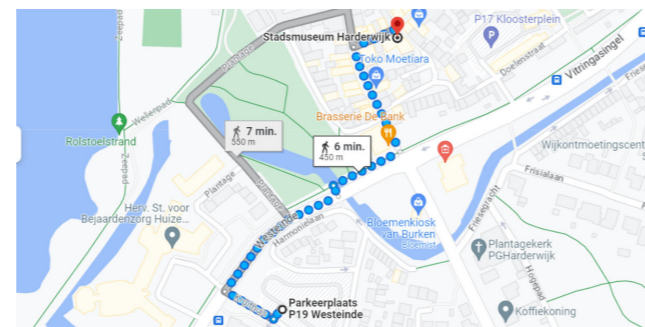
Vitringasingel 7 Harderwijk

Parkeerplaats P19 Westeinde

Westeinde 100, 3844 DL Harderwijk

Route Parkeergarage Houtwal naar museum.

Route Parkeerplaats Westeinde naar museum.

Aantal leerlingen en begeleiders

De leerlingen worden in 3 groepen verdeeld. Per groep is er 1 begeleider nodig is.

Verloop bezoek

De museumdocent vangt jullie in het museum op. Deze zal eerst de kennis van de leerlingen activeren: Wat weten ze al over Harderwijk? Hebben ze al een keuze gemaakt voor een pensionsgast? Wat zouden ze graag te weten willen komen? Welke regels heeft een museum?

Vervolgens gaan de leerlingen eerst gezamenlijk de film bekijken in het museum. Daarna worden de drie groepen verdeeld over het museum: 1 groep begint in de salon (begane grond), de tweede groep in de pensionkamers (eerste verdieping) en 1 groep op de zolder (tweede verdieping). Elke vijftien minuten wordt er gewisseld van etage, zodat aan het einde van de museumles alle leerlingen op alle etages zijn geweest.

Aan het einde van het bezoek komen de groepen weer bij één en wordt er gevraagd wat ze hebben geleerd en of er nog vragen zijn. Daarna is het bezoek afgelopen.

Wat te doen als u onverhoopt niet kan komen?

Wanneer je onverhoopt niet naar het museum kunt komen met de klas, meldt dit dan zo snel mogelijk bij Cultuurkust. De contactgegevens staan achter in deze lesbrief.

Verdiepende les

Tijd: 1 uur - 1,5 uur

De leerlingen hebben een bezoek gebracht aan het museum en gaan met de kennis die ze nu hebben aan de slag met de verdiepende opdracht. Elke leerling kiest nu één van de drie pensiongasten uit om een dagboekfragment te schrijven vanuit het perspectief van deze persoon. De verhalen moeten gebaseerd zijn op de opgedane kennis in het museum, maar het verhaal mag natuurlijk wel grappig, verdrietig of heel spannend worden.

Benodigheden

- Stencil 'Dagboek bladzijde' voor elke leerling 1
- Stencil 'Geheugensteuntjes' 3x uitprinten en uitknippen
- Ingevulde stencils 'Razende Reporter'
- Pennen
- Kleurpotloden of stiften
- PowerPoint 'Een dag uit het leven van...'

Lesplanning

Tijd	Actie	Vertellen/Doen
0 - 10 minuten	Slide 'Een dag uit het leven van...'	Waarom zou een museum dat doen? <i>Om de gasten een inkijkje te geven in het leven van iemand anders. Dit kan met inleven te maken hebben, maar ook op een iets persoonlijkere manier informatie te geven dan feitjes op dreunen.</i>
10 - 15 minuten	Slide 'Pensiongasten'	De leerlingen kijken naar een overzicht van de pensiongasten. Laat ze hun stencils 'Razende Reporters' erbij pakken. Stel de volgende vragen: - Voor welke pensiongast zou je het verste in de tijd terug moeten reizen? En voor welke pensiongast het minste? <i>(Verste: Scheepsjongen. Minste: Spion)</i> - Wie van de pensiongasten kwamen qua leeftijd bij jullie in de buurt? <i>(De Scheepsjongen en de weeskinderen)</i> - Welke pensiongast zou zijn hele leven in Harderwijk hebben gewoond? En welke pensiongast niet? - Welke pensiongasten kwamen uit de Middeleeuwen? <i>(Scheepsjongen, kunstenaars, de non, weeskinderen.)</i> - Met welke pensiongast had je willen ruilen qua leven? <i>Waarom wel of niet?</i>

Vervolg volgende bladzijde -->

Vervolg vorige bladzijde

- Als je zou moeten kiezen, met welke pensiongast had je in het echt willen praten?

- Wie van de pensiongasten zou er een spannend leven hebben geleid? Vertel waarom. *(Is spannend voor iedereen hetzelfde?)*

15 - 25 minuten Slide
'Wat ga je doen?'

Uitleg van de opdracht.

25 - 50 minuten Zelfstandig werken

Uitdelen van het stencil 'Dagboek bladzijde'. Vertel dat er vooraan in het lokaal kleine 'Geheugensteuntjes' liggen voor kinderen die (meer) willen weten over hun pensiongast.

Het schrijven en tekenen van het dagboek fragment. Mocht het niet af zijn binnen deze tijd, laat leerlingen er dan rustig aan werken als ze bijvoorbeeld hun werk af hebben.

50 - 60 minuten Klassikaal

Voor laten lezen door sommige leerlingen, praten over de fragmenten. Zou dit echt kunnen zijn gebeurd?

Vervolg na het maken van het dagboekfragment

Als leerkracht kunt u ervoor kiezen om de dagboek fragmenten te bundelen of tentoon te stellen in de school.

Stencils voor de opdracht. Deze zijn achterin de lesbrief te vinden.

Extra informatie & contact

Over het museum

Voor het bezoek aan het museum zijn er **naast de leerkracht nog 2 extra begeleiders** nodig, bijvoorbeeld stagiaires of ouders/verzorgers van leerlingen. Dit omdat we de klas in het museum opsplitsen in 3 groepen.

Voor eventuele rij-ouders hebben wij in het museumcafé plek om te werken. Laptops en tablets zijn welkom: we hebben stopcontacten en er kan gebruik gemaakt worden van ons wifi netwerk. En voor de harde werkers die hun dorst willen lessen staat er een kan met water klaar.

Contact museum

Wilt u extra informatie over het museum vooraf aan uw bezoek met de klas, dan kunt u de gegevens hieronder gebruiken. Dit is tevens ook het adres van het museum.

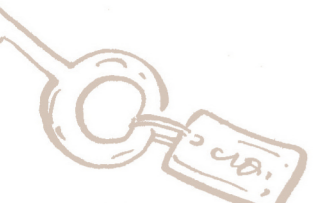
Stadsmuseum Harderwijk
Donkerstraat 4
3841 CC Harderwijk
Telefoonnummer: 0341 – 414 468
E-mail: info@stadsmuseum-harderwijk.nl

Contact museum

Mocht u onverhoopt op de dag van het bezoek niet langs kunnen komen, heeft u vragen over de planning of de lessen? Dan kunt u Cultuurkust bereiken op:

Cultuurkust
Klooster 4
3841 EN Harderwijk
Telefoonnummer: 0341- 721 021
E-mail: planning@cultuurkust.nl

Stencil 'Razende Reporter'

Pensiongast:

Vraag 1:

Vraag 2:

Vraag 3:

Vraag 4:

Vraag 5:

Pensiongast:

Vraag 1:

Vraag 2:

Vraag 3:

Vraag 4:

Vraag 5:

Pensiongast:

Vraag 1:

Vraag 2:

Vraag 3:

Vraag 4:

Vraag 5:

Schrijf de antwoorden die je hebt gevonden achterop je blad.
Vergeet niet te vermelden bij welke vraag/pensiongast dit antwoord hoort.

Stencil 'Geheugensteuntjes'

Knip de geheugensteuntjes uit, zodat leerlingen deze kunnen gebruiken tijdens het schrijven.

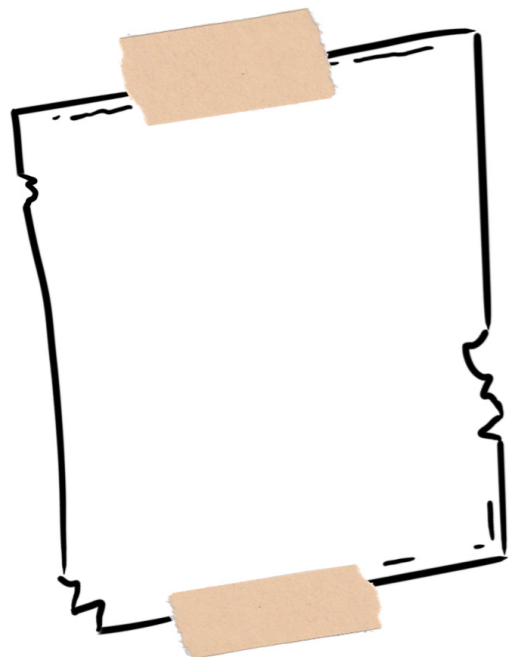
 <p>De scheepsjongen (1316, 12^e – 16^e eeuw) Harderwijk is een Hanzestad. Dat betekent dat Harderwijk meedeed aan het Hanzeverbond. Koggeschepen voeren over zee met hun handelswaren en deze werden verhandeld in andere Hanzesteden. De kogges voeren naar het Noord- en Oostzeegebied om handel te drijven.</p>	 <p>De kunstenaar (1562) In de grote kerk zijn prachtige plafondschilderingen te zien. Deze zijn gemaakt door de Agatha van Deventer samen met haar vader. Toen de Reformatie begon in Nederland, zijn ook de schilderijen van Agatha en haar vader verdwenen onder dikke lagen kalkverf. Een aantal jaar terug zijn de schilderijen herontdekt en hersteld.</p>
 <p>De non (1439 - 1578) Harderwijk was vroeger een katholieke stad. Er bevonden zich 7 kloosters in de stad, waaronder 4 vrouwenkloosters. In 1578 moesten alle kloosterordes hun bezittingen overdragen aan het stadsbestuur. De monniken en nonnen verdwenen toen uit het straatbeeld.</p>	 <p>De muntmeester (1584 – 1806) De Gelderse munt verhuisde van Nijmegen naar Harderwijk. Hier werden vanaf dat moment de munten voor heel Gelderland geslagen. De muntmeester zag er op toe dat dit goed gebeurde en dat er geen munten mis werden geslagen. In 1806 wordt de Gelderse Munt opgeheven.</p>
 <p>De student (1648 – 1811) In 1648 opent in Harderwijk de universiteit. Studenten vanuit binnen- en buitenland komen in Harderwijk studeren. Ze kunnen kiezen voor een studie in Theologie, Semitische talen, Wijsbegeerte en Letteren, Rechten of Geneeskunde. In 1811 heft keizer Napoleon Bonaparte de Universiteit van Harderwijk op.</p>	 <p>Het weeskind (1555 – 1937) Harderwijk kent een goed burgerweeshuis. De kinderen worden door de weesouders liefdevol opgevoed. Gemiddeld zaten er 15 weeskinderen per keer in het weeshuis. De opvoeding en scholing worden betaald door de stad. Zelfs toen de kinderen volwassen waren, werden ze nog ondersteund, tot ze voor zichzelf konden zorgen.</p>

 <p>Het vissersmeisje (1924) Een echte vissersstad is Harderwijk. Met zijn ligging aan de Zuiderzee werd er vroeger veel gevestigd. Dit ging niet zonder gevaar, want de Zuiderzee kon onstuimig zijn. Mannen werkten dagenlang op een schip, terwijl de vrouwen thuis bleven. Zij zorgde voor de kinderen, verstelden de netten en verkochten de vis.</p>	 <p>De soldaat (1882) Afrikaanse soldaten die voor het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger hebben gevochten in Indië, werden in Harderwijk bij het Koloniaal Werfdepot uit krijgsdienst ontslagen. Soldaten, zoals Jan Kooij, kwamen vanuit Ghana.</p>
 <p>De ondernemer (1932) Eibert den Herder was tegen het afsluiten van de Zuiderzee. Toch werd deze afgesloten en Eibert verzocht een andere manier om geld te verdienen: Boottochten van Amsterdam naar Harderwijk. Om de toeristen te laten komen, verzonden zijn zoons nieuwe attracties, zoals een zeehondenbassin dat uitgroeide tot het Dolfinarium.</p>	 <p>De Joodse violist (1943) Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden er ook uit vanuit Harderwijk Joden naar de kampen gestuurd. Eén daarvan is Ezechiël, van wie de viool nu in het museum ligt. De meeste Harderwijkers kenden hem, want hij was ijzerhandelaar en een trouwe fan van zijn eigen voetbalclub.</p>
 <p>De spion (1951) Tijdens de Koude Oorlog vestigt zich in Harderwijk een spionnenschool. De spionnen leren hoe ze zichzelf moeten verdedigen, hoe ze geheime taal moeten ontcijferen en Russisch te spreken. De spionnenschool werd ook wel Sectie Stiekem genoemd, omdat er veel mysterie rondom heen hing.</p>	

Een dag uit het leven van...

Geschreven door:

Gekozen pensionist:

Een dag uit het leven van...

Geschreven door:

Gekozen pensionist:

